

Urząd Regulacji Energetyki

<https://www.ure.gov.pl/pl/urząd/informacje-ogolne/aktualnosci/9775,Europejski-rynek-gazu-ACER-ponownie-przeanalizowała-stopień-wdrożenia-zasad-bila.html>
2022-07-03, 04:46

Informacja

Strona znajduje się w archiwum.

Europejski rynek gazu: ACER ponownie przeanalizowała stopień wdrożenia zasad bilansowania gazu w sieciach przesyłowych w poszczególnych krajach UE

To już piąty raport ACER na temat wdrażania [kodeksu bilansowania gazu w sieciach przesyłowych](#) (BAL NC).

[Agencja ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki](#) (ACER) opublikowała najnowszy raport z przeprowadzonego monitoringu bilansowania gazu w sieciach przesyłowych ([ACER Balancing Monitoring Report 2019/20 Development and Analysis](#)). ACER przedstawiła w nim stan wdrażania zasad bilansowania^[1] w roku gazowym 2019/20 i porównawczą ocenę systemów bilansowania^[2] w 22 państwach członkowskich. Dokument zawiera również postulaty dalszych działań zmierzających do pełnego wdrożenia kodeksu bilansowania gazu w sieciach przesyłowych (BAL NC)^[3] na unijnych rynkach gazu.

Agencja na każdym etapie aktywnie śledziła wdrażanie Kodeksu BAL NC w państwach członkowskich. Raporty ACER, publikowane regularnie od 2016 roku, wyraźnie wskazują, że skuteczne wdrożenie Kodeksu prowadzi do lepszego funkcjonowania rynku w obszarze bilansowania, a co za tym idzie zwiększenia wydajności systemu. Przejrzyste systemy bilansowania wspierają poprawę płynności transakcji krótkoterminowych, co – zdaniem Agencji – powinno przynieść korzyści również konsumentom gazu.

W tegorocznym raporcie ACER porównała 22 systemy bilansowania w monitorowanych krajach przy użyciu ośmiu kluczowych wskaźników. W czterech z nich zdefiniowano rolę OSP w odniesieniu do częstotliwości działań operatora polegających na kupnie i sprzedaży gazu na potrzeby bilansowania i średnich rozpiętości cenowych. Kolejne trzy opisują działalność bilansującą użytkowników sieci (uwzględniają ilości niezbilansowania użytkowników sieci, średnie ceny niezbilansowania oraz rozpiętości cenowe). Umożliwiają zatem zrozumienie różnych zachęt i bodźców, z jakimi mogą spotkać się użytkownicy sieci w ramach różnych systemów bilansowania w UE. Ostatni dotyczy opłat związanych z

neutralnością bilansowania^[4], którymi obciążani są użytkownicy sieci. Szczególną uwagę Agencja zwróciła na te wskaźniki, które w poszczególnych krajach prezentowały skrajne wartości.

Działania bilansujące w Polsce

Najważniejsze wnioski ACER zawarte w raporcie nie dotyczą Polski. Podsumowano jedynie, że w naszym kraju operator systemu przesyłowego na rynku gazu każdego dnia podejmuje działania bilansujące a stosowana polityka bilansowania ma na celu wyrównanie zagregowanego bilansu handlowego użytkowników sieci z poprzedniego dnia. W rezultacie na polskim rynku podejmowane jest jedno działanie dziennie w celu zrównoważenia tego niezbilansowania.

Wdrożenie zasad bilansowania w poszczególnych krajach

Najistotniejsze wnioski ACER dotyczyły projektowania systemów bilansujących, niezbilansowania oraz działań operatorów (OSP) w dziedzinie bilansowania w wymienionych poniżej państwach:

Rumunia – zdarzają się dni, w których działania bilansujące OSP, zarówno po stronie podaży, jak i popytu są prowadzone w warunkach odwróconych cen. Nie można określić jednoznacznie, jaki wpływ na działanie rynku mogą mieć takie sytuacje.

Włochy – stosują narzędzia magazynowe równoległe z krótkoterminowymi produktami standardowymi oraz posiadają wysoki poziom (w porównaniu z innymi systemami bilansowania) długich i krótkich niezbilansowań podlegających rozliczeniu (cash-out).

Francja – dostępność usługi linepack^[5] (GRTgaz Alize, Teréga SET) częściowo osłabia motywację użytkowników sieci do całkowitego zbilansowania swojej pozycji na koniec dnia.

Niemcy – zidentyfikowano wysokie koszty w procesie bilansowania, które mogą być wprawdzie uzasadnione w kontekście większych korzyści wynikających ze stosowania wariantu 2-go bilansowania, jeśli wariant ten wspiera konkurencję między dostawcami gazu. Wysokie koszty mogą być przedmiotem analizy porównującej koszty i korzyści (cost-benefits analysis).

Chorwacja – wyniki cenowe/efekty cenowe mogą być następstwem kombinacji czynników w postaci niepełnego rynku bilansującego w tym kraju i nieodpowiednich zasad ustalania cen za niezbilansowanie, co może skutkować niestabilnością cenową.

Litwa – do systemu zawsze wprowadzane jest mniej gazu niż pobierane, co wymusza na OSP bilansowanie poprzez zakup gazu. Ponadto, mechanizm bilansowania może być również zakłócony poprzez rozwiązania, które umożliwiają użytkownikom sieci obrót gazem po zakończeniu doby gazowej.

Węgry – nadal korzystają z dwóch platform obrotu, co może prowadzić do niekorzystnego zjawiska fragmentacji zarówno krótkoterminowej płynności rynku, jak

i przejrzystości kształtowania cen.

Czechy – stwierdzono, że unika się większości rozliczeń z tytułu niezbilansowania w wyniku stosowania usługi elastycznej akumulacji. W efekcie użytkownicy mogą prowadzić obrót gazem po zakończeniu doby gazowej. Prowadzi to do nieuczciwych praktyk, w tym obrotu gazem po zakończeniu doby gazowej.

Hiszpania – z analizy danych wynika, że do bilansowania OSP wykorzystywane są jedynie produkty śróddzienne, jednak niektóre aspekty budzą wątpliwości co do potrzeby udoskonalenia polityki zasad bilansowania OSP.

Słowacja – ograniczone działania OSP w zakresie bilansowania zamiast koncentrować się na platformie obrotu są rozproszone w ramach transakcji na platformie rynku bilansującego i usług bilansujących.

Grecja – nadal nie posiada platformy obrotu.

Słowenia – wyniki mogą być zniekształcone przez duże różnice w cenach niezbilansowania. Zróżnicowanie to powoduje tendencję (stanowi zachętę) do sprzedaży gazu na cele bilansowe, z wyjątkiem pewnych okresów w ciągu roku, w których dominują zakupy gazu na cele bilansowe.

Irlandia i Łotwa-Estonia – działania bilansujące OSP polegają w dużej mierze na sprzedaży gazu.

Dania-Szwecja – niezbilansowanie jest wyższe niż obserwowane w analizie ACER we wcześniejszych latach, co może wynikać z przejściowego spadku krajowej produkcji gazu.

Rekomendacje działań wspierających wdrożenie BAL NC

ACER widzi konieczność pogłębienia monitoringu krajowych systemów bilansowania w przypadkach:

wysokich różnic cenowych pomiędzy kupnem/sprzedażą gazu w ramach działań bilansujących OSP, a kupnem/sprzedażą gazu przez użytkowników sieci,

wysokich wartości niezbilansowania użytkowników sieci lub wysokiej wartości niezbilansowania wynikających z działań OSP,

asymetrii systemu po stronie kupna lub sprzedaży gazu zarówno przez OSP jak i użytkowników systemu.

Agencja dostrzega też dwa istotne obszary działań, które mogłyby wesprzeć wdrożenie BAL NC w nadchodzących latach: pierwszym jest udoskonalenie aplikacji informatycznej, która zostałaby udostępniona poszczególnym krajowym organom regulacyjnym oraz OSP, a drugim - przeprowadzenie przez ACER dalszych badań, przy zwiększonej interakcji z krajowymi organami regulacyjnymi/OSP i zainteresowanymi stronami. Badania te dotyczyłyby lokalnej specyfiki wdrażania systemu bilansowania oraz pogłębienia jakościowej części analizy.

Zdaniem ACER kluczowe parametry systemu (np. niewielka korekta cen za niebilansowanie czy wydajność systemów informatycznych) powinny się zmieniać wraz z rozwojem rynku, a zastosowanie BAF (tzw. grupa Ram Analitycznych Bilansowania, Balancing Analytical Framework) może pomóc krajowym organom regulacyjnym w udoskonaleniu krajowych systemów bilansowania, w szczególności poprzez zastosowanie porównań między regionami.

W raporcie przedstawiono również wnioski dotyczące funkcjonowania hurtowych rynków gazu ziemnego w Unii Europejskiej i we Wspólnocie Energetycznej[6] oraz zalecenia dotyczące radzenia sobie z barierami w rozwoju konkurencji na niektórych rynkach lub ograniczającymi ich integrację.

Bilansowanie systemu - działalność gospodarcza wykonywana przez OSP w ramach świadczonych usług przesyłania polegająca na równoważeniu zapotrzebowania na paliwa gazowe z dostawami tych paliw, obejmująca bilansowanie fizyczne oraz bilansowanie handlowe.

Rynek bilansujący jest tzw. rynkiem technicznym (czyli nie jest miejscem handlu energią). Jego celem jest fizyczna realizacja zawartych przez uczestników umów kupna/sprzedaży energii i bilansowanie w czasie rzeczywistym zapotrzebowania na energię elektryczną z jej produkcją w krajowym systemie elektroenergetycznym (KSE).

Agencja ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (ACER, Agency for Cooperation of Energy Regulators) jest unijną agencją z siedzibą w Lublanie. Została utworzona na mocy rozporządzenia 713/2009, które wchodzi w skład tzw. trzeciego pakietu energetycznego. ACER działa od marca 2011 roku. ACER posiada również uprawnienia do monitorowania rynków wewnętrznych energii elektrycznej i gazu ziemnego, a w szczególności cen energii i gazu, dostępu do sieci, w tym dostępu do energii wytworzonej z odnawialnych źródeł energii.

Polski regulator jest członkiem organizacji i aktywnie uczestniczy w jej pracach. W marcu br. [Prezes URE został wybrany na stanowisko Wiceprzewodniczącego Rady Regulatorów ACER](#) (ACER Board of Regulators).

Kontakt dla mediów:

Agnieszka Głośniewska

Rzecznik prasowy

Departament Komunikacji Społecznej URE

rzecznik@ure.gov.pl

tel. 22 487 55 94

^[1] Zasady bilansowania określa Rozporządzenie Komisji (UE) nr 312/2014 z 26 marca 2014 r. ustanawiające kodeks sieci dotyczący bilansowania gazu w sieciach przesyłowych (tzw. BAL NC). Rozporządzenie to ustanawia kodeks sieci określający zasady bilansowania gazu, w tym sieciowe zasady dotyczące procedur nominacji, opłat za niezbilansowanie, procedur rozliczeniowych związanych z opłatą za niezbilansowanie dobowe oraz bilansowania operacyjnego między sieciami operatorów systemów przesyłowych.”

^[2] Systemy bilansowania, o których mowa w informacji, oznaczają sposób wdrażania zasad bilansowania w poszczególnych krajach. Bilansowanie systemu to działalność gospodarcza wykonywana przez OSP w ramach świadczonych usług przesyłania polegająca na równoważeniu zapotrzebowania na paliwa gazowe z dostawami tych paliw. Obejmuje bilansowanie fizyczne oraz bilansowanie handlowe.

^[3] Tamże.

^[4] Opłata związana z neutralnością bilansowania oznacza opłatę odpowiadającą różnicy pomiędzy kwotami otrzymanymi lub należnymi a kwotami zapłaconymi lub przypadającymi do zapłaty przez operatora systemu przesyłowego z tytułu wykonywanej przez niego działalności bilansującej, której kwota jest wypłacana odpowiednim użytkownikom sieci lub od nich pobierana.

^[5] Usługa linepack obowiązuje tylko w te dni, w których OSP nie podejmuje działań bilansujących, ale użytkownicy sieci nie wiedzą, kiedy tak się dzieje, dlatego zachęta jest tylko częściowo osłabiona.

^[6] Wspólnotę Energetyczną (The Energy Community, EC) oprócz krajów UE tworzą: Albania, Bośnia i Hercegowina, Macedonia Północna, Czarnogóra, Serbia i Kosowo, Mołdawia, Gruzja i Ukraina.

Data publikacji : 20.09.2021
Data modyfikacji : 05.10.2021

